

FOLKE VIRKE

Maj - Juni - Juli 2018

Dagens Emma Gad

www.folkevirke.dk

13

Svært at vænne sig til dansk takt og tone

Af Annemarie Balle,
redaktør for Folkevirke

Kvinden, der gad det hele

3

Af Birte Weiss,
journalist

Emma Gad er savnet på Facebook

8

Af Gitte Seeberg,
adm. direktør i
AutoBranchen Danmark

FOLKEVIRKE

Social, kulturel og politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE

Oplag: 1.200 . ISSN 0015-5845

**Deadline for næste nummer:
15. juli 2018**

Bladet kan kun bestilles ved direkte
henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
E-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 60 + porto.
Særlig pris for klassesæt.
Bladabonnement kr. 210 + porto pr. år
Medlemskab kr. 400 pr. år
Beløbene kan indbetales på
Folkevirkes konto:
Reg.nr. 7031 . Kontonr. 1099538

Redaktion

Annemarie Balle (ansvarshavende)
Firkløvervej 1
2400 København NV
Tlf. 51 51 24 20

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle
Næstformand: Jeanne Bau-Madsen
Kasserer: Tove Hinriksen
Ulla-Brita Gregersen
Karen Hallberg
Annam Al Hayali
Mona Jensen
Tove Kristensen
Lene Lund
Britta Poulsen
Susanne Tarp

Tryk og layout

Aars Bogtryk & Offset, tlf. 98 62 17 11
E-mail: aarsbogtryk@aarsavis.dk
Layout: Louise Christensen
Genrefotos: www.colourbox.dk

*Dette nummer er udgivet med støtte
fra Kvindernes Bygnings Fond*

FORENINGEN AF
DANSKE KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Dagens Emma Gad

Takt består i at vide, hvor langt man kan gå for langt.

Jean Cocteau

I år er det 100 år siden, at Emma Gad udgav sin uopslidelige bog »Takt og Tone«. Når man genlæser hendes bog, så er der bestemt mange gode råd, som man fortsat kan gøre brug af. Så selv om den er skrevet i et helt andet samfund, end det vi kender i dag, så er rådene om en fælles forståelse til omgangstonen stadig relevant.

Nogle af Emma Gads råd drøftes ofte den dag i dag. Det gælder fx brugen af mobiltelefon og ikke en fastnettelefon som på Emma Gads tid. Men alligevel.

Emma Gad har bl.a. skrevet:

»Lad Dem ikke helt beherske af deres Telefon, men sæt den ud af Virksomhed under et Maaltid sammen med Gæster og under en vigtig Samtale«.

I dette nummer af Folkevirke fortæller en efterkommer efter Emma Gad – journalist Birte Weiss – om Emma Gads far-

verige liv, som bød på meget andet end bogen om takt og tone.

Desuden har Folkevirke bedt personer med forskelligt ståsted om at give et bud på, hvordan og hvorfor takt og tone stadig er nødvendig i samværet med andre mennesker og i det offentlige liv. Pege på hvordan en fælles forståelse af omgangsformen gør det langt lettere og mere problemløst at være sammen med andre samtidig med, at man kan undgå en social usikkerhed, hvis man ikke kender de fælles spilleregler.

Sidst kan nævnes, at Folkevirke også er med i den store Emma Gad(e)-fest, der arrangeres af Kvindernes Bygning, 2. juni kl. 11-16 i Niels Hemmingsens Gade, hvor Folkevirke har kontor.

På gys og god læselyst!

Annemarie Balle

INDHOLD

Kvinden, der gad det hele	3
Takt og Tone til Tiden	6
Emma Gad er savnet på Facebook	8
Det nye sort: Almen dannelse.	11
Svært at vænne sig til dansk takt og tone.	13
Festlig markering af 100 året for Emma Gads Takt og Tone-bog	15
Folkevirkes landsmøde 2018:	
Inspiration for frivillige	17
Opbakning til Folkevirkes mange projekter	18
Folkevirke får nyt æresmedlem	19
Kvindestemmer 2018:	
Overraskelser og eftertanke	20
Arrangementskalender 2018.	22
Folkevirkes Bedsteforældre-børnebørn lejr:	
Efterårsferie fyldt med herlige oplevelser	24

Kvinden, der *gad* det hele

Af Birte Weiss,
journalist

Så er hun der igen, Emma Gad. Hun hævder sig smukt hos boghandleren med en 100 års jubilæumsudgave af »Takt og tone« og demonstrerer dermed endnu en gang sin status som ever-seller.

Hun er et fænomen, som forlagsfolk har svært ved at forklare, for nok er admiralindens humoristiske anvisninger på god opførsel ikke éntydigt knyttet til udgivelsestidspunktet 1918, men bogens livsduelighed er en kilde til stadig undren. Af forfatteren selv blev den regnet for en bagatel.

Etnologen Bjarne Kildegaard, der i 1984 udgav en fortrinlig Emma Gad biografi på forlaget Tiderne Skifter, er også i tvivl. Han har udtrykt den sådan: »Nutidige købere bruger den måske som drillegave, men det kan næppe være hele forklaringen. Ikke på så mange oplag, så lang tid efter.

Allerede fra begyndelsen blev det en kæmpesucces med 13 oplag det første år. Det er til at forstå, fordi hun var kolossalt kendt og omtalt i sin samtid som skuespilforfatter og organisator af københavnerbegebenheder. Hvordan hun er blevet ikon også for eftertiden, kan jeg ikke helt gennemskue, men takt, tone og Gad er sprogligt kommet til at hænge lige så godt sammen

som Gud, konge og fædreland.« Det gjorde man nar ad i årtier, indtil hun i 1983 blev en af heltinderne i Pil Dahlerups doktordisputats om »Det moderne gennembruds kvinder«.

Netværkeren

Her og i Bjarne Kildegaards biografi året efter dukkede Emma Gad op i fuld figur – som skuespilforfatter, organisator og Danmarks første kvindelige journalist (på Politiken). Admiralinden, gift med kongeskibets kaptajn, blev pludselig set som sig selv, dvs. som en kvinde, der med held skrævede over den gamle og den ny tid og i sit hjem skabte et dynamisk ingenmandsland. Her kunne Brandes-kredsen, storkapitalen, forfattere, teaterfolk og den stadig mere selvsikre kvindebevægelse mødes. I hendes saloner, der var en tiværersers lejlighed i Dronningens Tværgade, blev der diskuteret, læst op, lavet alliancer, musiceret,

dineret og kurtiseret. Hun var netværkeren par excellence, længe før ordet var opfundet, og selv om hendes politiske udgangspunkt var konservativt, trivedes hun tydeligvis med den radikale åndselite.

I den gryende fagbevægelse var hendes kontakt begrænset til de kvindelige kontorister. I 1898 var hun blandt initiativtagerne til fagforeningen »Hegnet«, som rekrutterede sine medlemmer fra de mange nye kvindejobs uden for fabriksverdenen. Det var ikke en egentlig faglig kamporganisation men en blandet landhandel med engageringsbureau, sygekasse og kulturarrangementer. Det omklarende navn blev hurtigt ændret til det mere prosaiske »Kvindernes Handels- og Kontoristforening«. I bladet »Kvinden og samfundet« kunne man året efter læse denne beskrivelse:

»Kvindernes Handels- og Kontoristforening 'Hegnet', der stiftedes 1ste Februar 1898, vandt straks saa stor Tilslutning, at den fra Begyndelsen talte over 200 Medlemmer, som i det forløbne Aar er forøget til henved 500. Virksomheden bestod fra første Færd i Oprettelsen af en statsunderstøttet Sygekasse samt en Aftenklub under Ledelse af en Værtinde, hvor Byens unge Kontordamer for et Kontingent af 2 Kr. halvaarlig (ca. 6 Kr. naar de tillige er i Sygekassen) samles efter endt Arbejde for at passiare, musicere, læse Bladene og spise til Aften, og hvor der hver Onsdag ydes en gratis Underholdning

Emma Gads ægtefælle, Urban Gad, som avancerede til kontreadmiral og kaptajn på kongens yacht, Dannebrog. Foto udlånt af Det Kongelige Bibliotek.

Emma

bestaaende af skiftevis Musik, Foredrag, Lysbilleder og Oplæsning af nationale Digterværker. Efterhaanden har imidlertid Bestyrelsen, efter indhøstede Erfaringer, taget fat paa flere Opgaver, saasom Undervisning i Sprog, Regning, Skrivning og Korsang; endvidere forberedes et Bibliotek med Hjemmelaan, et Engageringsbureau og forskellige andre Sager, egnede til at forbedre og højne vore kvindelige Kontorarbejdedes ikke særlig glimrende Kaar.»

Den traditionelle del af fagbevægelsen havde hun sjældent mulighed for at overhøre. Havnearbejdernes Fagforening havde lokaler ved siden af lejligheden i Dronningens Tværgade, og møderne gik ikke stille for sig. Det gjorde øvelserne på valdhorn forud for demonstrationer og 1. maj optog heller ikke.

Det kreative barn

Emmerenze Henriette Margrethe Halkier var født ind i det velhavende, københavnske borgerskab.

Faderen var chef for familiens gamle handelshus, konservativt medlem af Borgerrepræsentationen og direktør for den nyoprettede Østifternes Kreditforening. Vinterbopælen var Bredgade, sommeradressen »Søvang«, en nybygget villa i Classens Have på Østerbro med Johanne Luise Heiberg som nabo og omgivet af malerfamilierne Skovgaard, Jerichau og Aagaard. Haverne gik ned til strandengene, og til Halkiers ejendom hørte også en lille ø i Aggersborg sø. Et fantasiæggende miljø for et kreativt barn, som senere har fortalt, hvordan hun under leg og havearbejde digtede lange dialoger mellem fiktive personer.

I vidtløftige øjeblikke forestillede hun sig, at stedet var en scene, og replikkerne kom ud af munden på den forgudede fru Heiberg.

Rosenvænget kvarteret var den tids in-sted. Forfattere, skuespillere, malere og det frisindede borgerskab gik ud og ind hos hinanden, om dagen i afslappet landlig stil, om aftenen omklædt til gæstebud.

Emma Gads bror, juristen Herman Halkier, har i en slægtsbog beskrevet barndomsmiljøet med en selskabelig norsk mor og en arbejdsom far, der sørgede for pen-

gene. På »Søvang« var der altid gæster. Spadserende fra byen, tilrejsende fra Norge og særligt underholdende indbudte, som skulle holde fru Halkier i godt humør. Det var næsten uoverkommeligt at være kokkepige i det overgearede hus, så måske var det her, Emma Gad fandt inspiration til denne overvejelse om sommerselskabelighed. I »Takt og Tone« skriver hun:

»Der udfoldes præcis det samme Ceremoniel som i Byboligen med en lang Diner og mange Vine. Bordet er prydet med tunge Sølvopsatser, og Selskabet, der tager Plads omkring det, er i elegant Aftenragt, opvartet af de samme Lejetjenere som i Byen. Vært og Værtinde skulle blot vide, hvor meget mere sommerlig og munter Stemning, der vilde blive, hvis de indbød færre Gæster ad Gangen og dækkede Bordet under et gammelt Lindetræ i deres Have.»

Emma var ved at være træt af klunketiden.

Dannelsesrejsen

Historien om Emmerenze Halkier, der bliver skuespilforfatter og forbindelsesled mellem erhvervsliv og kunst, konservatisme og radikalt frisind, er også fortællingen

om den tids opdragelse af borgerskabets døtre. Recepten hed skole, i dette tilfælde professor Bjerrings Institut, privatundervisning og dansesrejse til de europæiske storbyer. For Emma fandt den store rejse sted 1867-68 over Tyskland til Paris, Firenze, Neapel og Rom, hvor hun og moderen slog sig ned i den skandinaviske koloni.

Moderen nød at arrangere sammenkomster som hjemme i København med hende selv ved klaveret og 16-årige Emma omgivet af potentielle bejlere fra det danske og norske bourgeoisie. Emma var imidlertid mere interesseret i at lytte til kunstnernes snak, ikke mindst Henrik Ibsen, som lige havde skrevet Peer Gynt. Herman Halkier, som boede i Paris, men i lange perioder sluttede sig til selskabet, noterer i slægtsbogen, at »Ibsen var tvær og tavs, når han ikke fik sig en lille gin, så var han fidel, navnlig mod de unge damer.« Det var dog næppe Ibsen, som gjorde Emma til forfatter. Det var kedsomheden i Korsør. I 1872 var hun blevet gift med løjtnant i flåden, Urban Gad, og måtte i nogle år tåle at flytte med ham til intetheden. Sådan følte hun det – og begyndte at tænke over kvinders ret til et selvstændigt liv uden for hjemmet. Senere lagde hun ikke skjul på, at Korsør var en prøvelse, for livet foregik i København, hvor ikke blot hendes talrige familiedlemmer alle boede på strækningen mellem Kongens Have og Kgs. Nytorv, men vennerne, selskaberne og teatrene, alt sammen hørte til i hovedstaden. I Korsør havde hun kun sig selv, børnene,

indimellem sin sejlene mand og »nogle grimme forblæste Gader med skrutryggede Huse.« I mangel af bedre begyndte hun at skrive.

Dramatikeren

I 1882 kom udfrielsen. Emma Gad genindtog København og fire år senere debuterede hun som skuespilforfatter på Det kgl. Teater med »Et aftenbesøg«. Dermed kom hun ud i et gevaldigt stormvejr. Sædelighedsfejden og Georg Brandes' agitation for den fri kvinde kørte for fuld udblæsning, og Emmas stykke handlede om en kvinde, der ikke ville acceptere kedsomheden i et indelukket ægteskab. Både succesen og modstanden var stor. Publikum strømmede til, og konservative anmeldere rasede mod »den samfundsnedbrydende agitation«. Emma Gad var i færd med at etablere sig som spydspids for det borgerlige frisinds kvindekamp.

Efter endnu et lystspil blev det imidlertid for meget for Det kgl. Teater. Tommelfingeren blev vendt nedad for »Et sølvbryllup«, der handlede om livsglæde og seksualitet. Censor fandt det »umoralisk, småtskårent og kedeligt« – hvorefter det blev en af Dagmar-teatrets store publikumssucceser. I årene efter placerede den efterhånden berømte forfatter sine tyve teaterstykker strategisk på forskellige teatre: Dagmar, Casino, Folke-teatret og Det kongelige.

Lystspillene var ikke stor teaterkunst men ofte velturnerede kommentarer til aktuelle debatter om sociale forhold, ægteskab og (dobbelt)moral. Emma Gad var

blevet en sællert, og hun havde suppleret sit oprindelige miljø med en vennekreds af tidens mest fremtrædende forlæggere, bladfolk og forfattere. Det var udover brødrene Brandes, Hegel, Cavling, Peter Nansen, Gustav Wied, Herman Bang og svigerdatteren Asta Nielsen.

Organisatoren

Emma Gads ubestridelige organisationstalent blev også hendes åg. Hun startede indsamlinger til alverdens formål, bl.a. til Kvindernes Bygning i København. I 1906 var hun med til at stifte Danske Dramatikeres Forbund og blev senere dets formand. Enhver kultur- eller kvindekommité med respekt for sig selv ville have hende med, og hun var dårlig til at sige nej. Hendes søn, filmpionéren Peter Urban Gad, beklager i slægtsbogen, at »især en Mængde Udstillinger gav et uhyre Arbejde, spredte hendes Evner og gjorde hendes Virke lidt flakkende og uroligt.«

Kan ske hun har siddet med samme fornemmelse, da hun skrev »Takt og Tone«. En lidt overset læresætning lyder: »Vær ikke unødigt tjenstvillig. Ingen takker Dem derfor.« Det var Emmas dilemma, at hun gad for meget.

Om Birte Weiss

Birte Weiss er journalist, mangeårigt folketingsmedlem og minister og i dag litteraturkritiker på Weekendavisen. Emma Gad var hendes oldefars søster.

Takt og Tone til Tiden

Af Jytte Hilden,
tidl. kulturminister

Overalt hvor vi mennesker mødes, er der spilleregler. Nogle er højtideligt vedtaget og skrevet ned. Det gælder for eksempel grundloven og færdselsloven. De love skal vi alle rette os efter, skønt de færreste nok har læst dem fra ende til anden.

Andre regler kan være vedtægter i den lokale håndboldklub for miniputter eller forretningsordenen for bestyrelsen i den lokale ejerforening. Fælles for dem alle er, at man skal kende reglerne, hvis man vil lege med.

Fint nok.

Problemet i vores samfund er bare, at ikke alle regler er så omhyggeligt skrevet ned. Det, der kan læses på tryk eller digitalt, er lige til at finde ud af. Det er også de regler, der videregives kærligt og mundtligt – en mors gode råd til den forelskede datter ellers fars formaninger til sønnen, der skal giftes.

Lyt bare godt efter.

Men rigtig mange ting i dagligdagen står der ikke noget om nogen steder, og alligevel betyder de alt i vor omgang med hinanden. I vor tid kan det være kærestesorger, problemer med sammenbragte børn, god skik på nettet i den

digitale verden, kulturelle forskelle, skik og brug i den politiske samfundsdebat 24-syv døgnnet rundt – og så videre og så videre.

Kloge Emma Gad

Emma Gad, der levede i klunketiden, fortæller om sin tid i den navnkundige bog »Takt og Tone«. Familien tilhørte det højere borgerskab med alle dets skrevne og uskrevne regler. Dem kendte hun til punkt og prikke, og hun skrev det hele ned, så alle kunne lære etiketten at kende.

Emma Gad var ikke sippet. Hun var kærlig og klog. Hun havde et socialt bankende hjerte.

Hun havde ry for at være lidt af en vrissen pegepind, men det er uretfærdigt. Tværtimod skrev hun sine færdselsregler med lun humor og venlig omsorg ud fra devisen:

»Kun én Hovedregel for alt menneskeligt Samkvem bliver aldrig forældet. Det er at handle mod sine Medmennesker ud fra et godt hjerte«.

Bedre kan det ikke siges og skrives. I år fylder »Takt og Tone« 100 år. I denne etikettebog fra gullaschtidens Danmark kunne opkomlinge og andet godtfolk orientere sig om sociale spilleregler i samfundets øvre sociale lag. Og mange af forfatterens råd har såmænd stadig gyldighed:

»Lad Dem ikke beherske af Deres Telefon, men sæt den ud af Virksomhed under et Maaltid sammen med Gæster og under en vigtig Samtale«.

Foto: Per Morten Abrahamson

68'ernes oprør

2018 er samtidig 50 året for 1968, som er blevet synonym med det oprør, der kastede vrang på traditioner, autoriteter og normer for arbejds- og familieliv. Unge gjorde oprør mod ældre, kvinder mod mænd, børn mod forældre, elever mod lærere.

Det med faste forhold blev for meget for den unge generation. Væk med enevældige professorer, ud med Mågestellet, 12 af hver, sovsekander og faste spisetider blev umoderne. De stive bånd stod i vejen for de store årgange. Deres trang til frihed, lighed og solidaritet kom på dagsordenen sammen med rødstrømperne.

Ud med det meste.

Så i dag mangler vi nogle af de sociale koder, som får fællesskaberne til at hænge sammen. Vi er i vildrede i mange af livets store forhold. Hvad siger man til en god ven, der lige har mistet sin far? Hvordan håndterer vi en kollega, der er gået ned med stress? Hvor finder kvinder ord om voldtægt? #Metoo kan vise vej.

De to jubilæer har inspireret til debatbogen »Takt og Tone til Tiden«. Vi er to redaktører – Pia Fris Laneth og Jytte Hilden –, der har bedt 13 kloge folk beskrive, hvordan normerne for menneskeligt samkvem i hjemmet, i det offentlige liv og på arbejdet har ændret sig – til det værre og bedre – men først og fremmest til noget helt andet. Så vi vil godt sætte gang i en debat om vore dages regler. Vi tager gerne land og rige rundt for at diskutere.

Der er masser at tage fat om.

»Takt og Tone til Tiden«

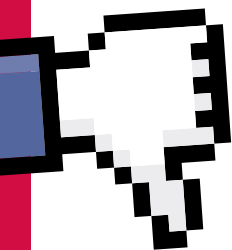
Redaktører:

Pia Fris Laneth og Jytte Hilden

Forlaget Frydenlund

Pris: 199 kr.

De 13 forfattere, som skriver om nutidens takt og tone, er:
Pia Fris Laneth, Anna von Sperling, Anne Sophia Hermansen,
Olav Hesseldahl, Per Schultz Jørgensen, Mads Roke Clausen, Rushi Rashid,
Juliane Schmeltzer, Søs Marie Serup Laybourn, Jeppe Bundsgaard,
Karim Valgård, Ole Hartling og Rune Lykkeberg.
Tegner Mia Mottelson illustrerer hele bogen og har skabt forsiden.

Emma Gad er *savnet* på *Facebook*

Af Gitte Seeberg, adm. direktør i AutoBranchen Danmark

Verden er af lave, og den er ikke som i gamle dage. Det er ord og sætninger, man ofte hører fra især lidt ældre mavesure mennesker, men på det seneste har jeg også med mellemrum taget mig selv i at anvende de to formuleringer. Så kan man selvfølgelig hævde, at jeg tilhører racen af mavesure, men jeg opfatter nu mig selv som relativ vital med et optimistisk syn på verden. Der er unægtelig løbet meget vand i åen, siden Emma Gad udgav sin berømte og berygtede bog »Takt og Tone« i 1918. Vi har gennemgået en velstandsekspllosion, en moral- og kulturfrigørelse med pornoens legalisering, et opgør mod autoriteter anført af studenter i 1968 og senest en digital- og ytringsrevo-

lution, hvor det tavse flertal for alvor er kommet til orde i det offentlige rum gennem de sociale medier som Facebook, Snapchat og andre såkaldte SoMe tjenester. Verden er derfor ikke den samme – og heldigvis for det. For selv om vi udmærket godt ved, at der var en tid før computeren, internettet, Google – og ikke mindst mobiltelefonen, så er det alligevel svært at forestille sig, hvordan man overhovedet skulle kunne overleve en hel dag uden at have været en tur ude i cyberspace. Den digitale tidsalder har på godt og ondt ændret vores livsførelse og med den også vores omgangsformer med andre mennesker.

Med andre ord: Vores takt og vores tone.

Personligt har jeg altid haft den opfattelse, at Emma Gad var passé.

Trods mit konservative ståsted har jeg op igennem det meste af min ungdom ment, at hun tilhørte en svunden tid. En tid, hvor mænd var gentlemen, og kvinder var skrøbelige væsner, som de store, stærke mænd skulle tage et særligt hensyn til.

Jeg påskønner naturligvis ordentlig opførsel. Det vi også kalder for pli, og heri ligger for min generation, at kvinder bliver opfattet som ligestillede, der hverken skal have mindre i løn eller forfordeles på andre måder, lige som de under ingen omstændigheder skal udsættes for mansplaining, hvor mænd alene via deres køn behandler kvinder som uvidende eller på anden måde viser upassende eller nedsættende opførsel.

Nej til en rå tone

Det kan lyde som et levn fra rødstrømpebevægelsen, men det er på ingen måde ment som sådant. Jeg er ikke ude på at klynke, for det er jo blevet forbudt i den offentlige debat. Har din partner forladt dig, dit hus er brændt ned, og du er blevet fyret fra dit arbejde, så lad for guds skyld være med at klynke.

Den går ikke.

Vis i stedet, at du kan hive dig selv op ved hårene, da enhver deling af dine ulykker på de sociale medier meget hurtigt vil skifte fra medfølelse til udskamning.

Gitte Seeberg: - Hvis det er elitært at gå ind for mere takt og tone på de sociale medier, så kald mig bare elitær. Det vil jeg blot betragte som et adelsmærke.

På de sociale medier er det nemlig forbudt at være svag. Folk du aldrig har mødt, og folk du ikke kender, men som du måske bare flygtigt er stødt på i en debattråd, blander sig pludseligt med underlødige kommentarer.

Respekten for dig og dine problemer bliver på splitsekunder transformeret til en rå tone mellem totalt ukendte mennesker, der kun har det til fælles, at de bliver ved, til de har fået det sidste ord. Jeg har selv været en flittig bruger af Facebook, men har også forsøgt at skære lidt ned på forbruget, efter det er kommet frem, at Facebook har solgt personlige data, der kan være blevet brugt til at påvirke politiske holdninger og måske ovenikøbet har bidraget til at bringe den amerikanske præsident Donald Trump til magten.

Men helt slippe for at smugkigge og selv starte en debattråd kan jeg heller ikke. Facebook er udover behovet for den sociale anerkendelse også blevet et redskab, som jeg bruger til at følge med i nye stømninger og holde mig opdateret i en travl hverdag. Hvor det i gamle dage var fjernsynet, der kunne samle nationen om store begivenheder og holde snakken i gang ved frokostbordet med kollegerne, så er samtaleemnerne i dag blevet erstattet med holdninger til tåbelige opslag og hidsige debatter.

Det er en ærgerlig udvikling, og jeg ved godt, at der er nogen, som mener, at tonen er ligegyldig. Det, som betyder noget, er kun de holdninger, som brydes og ikke hvordan og hvorledes, man formulerer

sig. Det er jeg dybt uenig i. Det er muligt, at det lyder elitært. Men hvis det er elitært at gå ind for mere takt og tone på de sociale medier, så kald mig bare elitær. Det vil jeg blot betragte som et adelsmærke.

Jeg frygter nemlig for, at lige netop den rå tone i debatten bidrager til et værdiskred i vores samfund, som også kan få konsekvenser for demokratiets indretning. For de bærende institutioner i vores samfund såsom skolen, kirken og myndighederne – og sidst men ikke mindst for Folketingets sammensætning.

For meget populisme

Min frygt er, at udviklingen går i en populistisk retning, hvor man kan blive valgt på lette løsninger, fordi det er lykkedes at rejse en folkestemning på de sociale medier med synspunkter, der har stor klangbund i folkehavet, men som er uden muligheder for at kunne realiseres i den virkelige verden. Vi har allerede set de populistiske bevægelser tage fart med valget af Trump i USA, Marine Le Pen, der nåede til sidste runde i præsidentvalget i Frankrig, og Nigel Farage, som hev Storbritannien ud af EU. Det er blot nogle få konkrete eksempler, og man kunne lige så godt nævne Polen, Ungarn og Tyskland for ej at glemme vores egen lille andedam, hvor populismen også vinder frem takket være brugen af de sociale medier.

Nu skal det ikke lyde som om, at jeg er modstander af ytringsfriheden. Intet kunne ligge mig fjernere, men med ytringsfriheden

følger som bekendt ikke automatisk en ytringspligt, som man engang imellem skulle tro.

Min bekymring er oprigtig.

Fraværet af takt og tone på de sociale medier skaber grobunden for de folkelige strømninger. Det tavse flertal vågner til dåd ved forholdsvis lette virkemidler og ved at konstruere falske fjendebilleder.

Der tegnes billeder af eliten imod folket. De varme hænder mod de kolde hænder. Kristne imod muslimer. København imod Jylland. Danmark imod EU, og jeg kunne blive ved. Det er forstemmende at opleve.

Danmark er et af verdens rigeste lande. Vi har en af verdens lykkeligste befolkninger og et land, som virker i alle ender og kanter. Derfor vil der selvfølgelig altid være hjørner, der skal slibes af, men fremstillingen af Danmark som en fattig og korrumpet bananstat holder ingen steder.

Få genskabt den gode tone

Derfor mener jeg også, at der ligger en særlig forpligtelse hos vores politikere – og især dem som tilhører vores fire gamle såkaldt anstændige partier, der op igennem Danmarkshistorien har bevist, at de tør tage ansvar, når det er påkrævet. Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Konservative og Venstre har stort set stået sammen om alle bærende reformer og beslutninger siden systemskiftet i 1901.

Derfor mener jeg også, at flasken peger på dem, hvis vi igen skal gøre os håb om at få genskabt den gode tone.

Desværre har det vist sig, at de fire gamle partier selv står forrest i bussen til at ride med på den populistiske bølge samt bruge fjendebilleder som springbræt til at gennemføre konkret lovgivning. Det er en krigsretorik, som jeg ikke mindes at have mødt nogensinde før.

Først blev den brugt til at gennemføre imamloven, så maskeringsforbuddet, skærpede straffzoner med mulighed for dobbeltstraf og ghettoplanen og måske værst af alt også til at åbne debatten om en udvandning af de europæiske menneskerettigheder.

Jeg er bestemt ikke uenig i, at vi har problemer i ghettoerne, og at kriminaliteten er for høj blandt indvandrere og efterkommere. Det tror jeg alle er enige om, men

at tale om udsmidning efter første dom som en fast regel er ren og skær populisme, der kun kan tjene til en farlig dæmonisering af alle, der ikke er hvide i huden.

Derfor spiller retorikken og den hårde tone en rolle, og derfor savner jeg mere takt og tone. Mere respekt for hinanden i såvel ord som handling, hvilket på ingen måde betyder, at vi skal gå på kompromis med vores liberale- og personlige frihedsrettigheder.

Muslimere står forrest i bashingkøen, hvor man også finder de såkaldte klynkere og andre, der afviger så meget som et mulehår fra de totalitære udgydelser.

Mit håb er, at piben snart får en anden lyd. At takt og tone bliver en dyd, som Emma Gad slog til lyd for.

Jeg har stadig ikke behov for, at kvinden indtager en særlig rolle eller har særlige pligter ved sekskabelige lejligheder. Men jeg har behov for, at man, uanset hvem man er, tør blande sig i en åben debat uden at risikere at få en skidtspand tilbage i ansigtet.

Min stille bøn er derfor, at vi finder kammertonen frem igen.

På forhånd tak!

Det nye sort: *Almen* dannelse

Der er brug for pli og situationsfornemmelse, når man taler med andre

Af Anna von Lowzow, journalist og instruktør

Under 1. verdenskrig opstod der nyrige danskere – gullaschbaronerne – hvis proletariske opførsel i det offentlige rum fik Emma Gad til at skrive bogen »Takt og Tone«. Det var en guide, som ganske enkelt skulle hjælpe disse nu velhavende mennesker til at få lidt dannelse, så de ikke faldt helt igennem i det såkaldte bedre borgerskab.

For hvordan skal man begå sig, hvis man ikke besidder bare en lille smule almindelig dannelse? Det spørgsmål er temmelig relevant, også selvom vi er børn af 68'generationen, hvor opdragelse ikke var en del af dagsordenen. Her gik dannelsen fløjten og alle flagrede rundt i fri dressur. I dag har vi et samfund med veluddannede danskere, men det er slet ikke ensbetydende med, at de også besidder dannelse.

Forleden var jeg til fejringen af Jørn Utzons 100 års fødselsdag i Utzon Center i Aalborg. En flot dag, som kulminerede med en vidunderlig middag for inviterede gæster. Ved et smukt dækket langbord var der fem pladser, hvor gæsterne ikke mødte op. Nogle skulle nå det sidste fly til København. En anden skulle vist køre til

Fyn, og så blev det for sent med en middag i Aalborg osv., osv. Ingen af dem havde gjort sig den ulejlighed at aflyse deres deltagelse i middagen, så resten af bordets gæster måtte rykke sammen og udfylde hullerne. Hvordan kan man opføre sig sådan overfor en vært, som har gjort sig stor umage for at fejre en 100 års fødselsdag? Desværre er det dagens Danmark – også selvom det drejer sig om veluddannede mennesker.

Før denne episode skrev jeg i forbindelse med Prins Henriks død en kommentar i Berlingske.

På trods af at alle journalister i hele Danmark var klar over, at Prins Henrik var syg, og de derfor kunne have forberedt sig i måneder til de dage, hvor alle vidste, at man ville sende livedækning på tv i døgn drift, så lykkedes det ikke journaliststanden at engagere sig i opgaven før i allersidste øjeblik. Jeg skrev derfor et åbent brev til skolerne, der uddanner i journalistik og kommunikation samt til de efterfølgende arbejdspladser.

Vi må have begrebet »almen dannelse« med som en del af undervisningen, hvis unge mennesker skal kunne begå sig fremover i et miljø, hvor det forventes, at de ved, hvordan man bør opføre sig.

Manglende dannelse

Vi er i medieverden så forhippede på at levere den rigtige vare til det rigtige publikum på det rigtige

tidspunkt. Medierne har derfor et eksorbitant stort forbrug af mennesker. Alle kommer til orde, og det er en dejlig ting, at man kan det i dag. Men når man har en professionel stand, som lever af det, forestiller man sig, at de kan kommunikere på bare et lidt højere niveau end private mennesker, der lægger ting op på Facebook og YouTube.

Et par oplevelser fra dagene efter Prins Henriks død, hvor jeg blev ringet op af journalister:

»Hej det er Mathias fra .... Øhmmm. Nu ved jeg ikke lige, hvad du laver i aften?»

Hej Mathias fra ... Nej det gør du ikke. Hvad kan jeg hjælpe dig med? Ja! Jeg vil høre dig, om du ikke har lyst til at komme ind hos os og fortælle, hvad der skal ske de næste par dage?

Ske med hvad?

Ja med Prins Henrik og det der med begravelsen? Altså hvad der kommer til at ske.

Hvad med at spørge jeres egne kommunikatorer? – de er jo rigtig gode og fortæller fint, hvad der skal ske.

Jamen de er så udkørte, for de har siddet der i snart to dage. Og vi skal have nogle nye på. Vi har også spurgt alle mulige andre, som ikke kan. Så derfor ringer jeg til dig...«

For Mathias giver det god mening, at han ikke vidste, hvad jeg lavede om aftenen. For vi kender ikke

hinanden. Når det er sagt, så tænker jeg dog, at en vis mængde dannelse nu vil gøre de fleste mennesker godt. Jeg ved også udmærket, at folk i dag generelt ikke har et efternavn, og hvis man spørger dem om det, bliver de helt forvirrede. De kan dårligt huske, hvad det nu er, de selv hedder. Så her er Mathias selvfølgelig tilgivet. Vi kender ikke hinanden, og det er nok alligevel nemmere, at han så hedder sin arbejdsplads til efternavn.

Der ligger i løbet af ugen flere ukendte telefonnumre på min mobiltelefon. Jeg skulle måske aldrig have ringet tilbage. Men det gjorde jeg:

»...Hej det er Sofie.

Hej Sofie, det er Anna von Lowzow. Du har ringet til mig?

.....hm.... Nåh ja. Det er Sofie fra ....

Jeg ringer, fordi der står her, at du er tæt på Prins Henrik, og vi mangler nogle i morgen, som kan sige noget privat om ham.

Det er pænt af dig at ringe Sofie. Men jeg har allerede takket nej til at komme i studiet, for jeg er tem-

melig berørt over Prinsens død, og jeg har ikke umiddelbart noget, som jeg kan bidrage med. I har jo en fin bemanding selv.

...ja, det ved jeg godt. Men vi mangler virkelig nogen, som kan sige noget privat og jeg tænkte, om du så ikke bare kan mødes med mig på gaden, og så kan jeg stille dig spørgsmål, og du kan fortælle om dine private oplevelser med Prins Henrik?»

Jeg har respekt for, at Mathias og Sofie har fået i opdrag at få fat i nogle mennesker, som kan bidrage til noget nyt på deres respektive medier. Og jeg har forståelse for, at journalister »kun gør deres job«. Det er blot rigtig ærgerligt, at de ikke har fået et redskab til at gøre mere end det højst nødvendige.

Behov for pli

Folk er jo ikke født med erfaring. Men i stedet for at famle sig frem, så kan man vælge at bruge pli eller situationsfornemmelse. I dag foretager mange journalister naturligt en uopfordret kontakt til perso-

ner, de ikke kender. Men de spørger ikke: »Må jeg forstyrre dig et øjeblik? Eller mit formål med at ringe til dig er....«

Jeg tror på, at man vil komme ret langt med sin sag, hvis man også besidder en almen god dannelse. For så kan man kommunikere med folk på et lige niveau med en underforstået ligeværdighed og forståelse, selvom personerne aldrig har mødt hinanden. Nogle har lært det hjemmefra. Andre har aldrig hørt om det. Lad os derfor opfinde det »nye sort«, nemlig dannelse. Det ville Emma Gad kunne glæde sig over.

Anna von Lowzow arbejder som journalist og instruktør af historiske dokumentarfilm på Nordisk Film.

Ydermere er Anna von Lowzow formand for Dansk Adelsforening, foredragsholder og kommentator på TV2 til de kongelige begivenheder.

Svært at vænne sig til *dansk* takt og tone

Alma Bekturganova Andersen, bindestregsdanser fra Kasakhstan, peger på, at det tager tid for nydanskere at finde ud af de danske forventninger

Af Annemarie Balle, formand for Folkevirke

Efter 14 år i Danmark føler for kvinde for Verdens kvinder i Danmark, journalist Alma Bekturganova Andersen, stadig, at det kan være svært at aflæse danskerne og forstå de udtalte forventninger og ønsker i det offentlige rum.

- Danskerne er meget venlige og vil gerne være positive. Det er et godt udgangspunkt, men som bindestregsdanser kan det være svært, fordi danskerne mangler de emotionelle svar, som mange nydanskere kender fra deres hjemlande. Her er vi vant til at udtrykke vores følelser meget direkte. Det er en kommunikation, som danskerne ofte oplever som aggressiv, men det er den ikke. Det er blot den måde, vi er vokset op med at gøre tingene på.

Det er klart, at med så klare forskelle i udtrykkene, kan det være svært at kommunikere problemløst på tværs af kulturerne.

Et af de steder, hvor Alma Bekturganova Andersen tydeligt oplever forskellene, er inden for dansk film.

- Jeg kan godt lide at se danske film, og det er også en fin måde for

mig at lære det danske sprog. Men når jeg ser filmene, så ser jeg dem med indvandrerøjne, og så er det overraskende for mig at opleve, hvor lidt der tales om følelser. I de danske film tales der i langt højere grad om praktiske ting.

Alma Bekturganova Andersen, for kvinde for Verdens kvinder i Danmark.

Flegmatiske danskere

Det er også helt tydeligt i den offentlige samtale, at danskerne kan tale sammen og diskutere meget – men helt uden at involvere følelser. Det har jeg meget svært ved at gøre. Jeg er vokset op i et land, hvor man taler meget højt, når man diskuterer og meget tydeligt giver udtryk for sine følelser til de emner, der diskuteres.

Ja, det er en tendens, som er blevet meget forstærket i bl.a. Rusland de

senere år, hvor man i fx politiske debatter råber grimme ting til hinanden og også kan finde på at smide vand i hovedet på hinanden.

Den udvikling håber jeg ikke, at vi kommer til at opleve i Danmark, selv om jeg synes, at tonen her i Danmark af og til bliver lidt for rå. Dog kan jeg generelt godt lide, at tonen i Danmark er rå.

Alma Bekturganova Andersen tilføjer, at det godt kan være, at den afdæmpede, danske måde at diskutere på kan være fin på en arbejdsplads, men hun er alligevel lidt usikker på det, fordi hun stadig ikke med sikkerhed forstår hvilke følelser, der ligger bag alle ord. Om ordene er ment positivt eller ej.

For, som hun siger, jeg har aldrig selv oplevet problemer med mit temperament i danske arbejds-sammenhænge.

- Jeg har i årenes løb forsøgt at lære mig den danske, flegmatiske måde at diskutere på, men det er svært for mig. Jeg er vokset op med en anden måde at kommunikere på, og det er forvirrende for mig, når man ikke viser sine følelser. Det giver ikke mening for mig at vise så få følelser.

Ikke endnu.

På den anden side mener jeg, at danskerne skal holde fast i deres

måde at kommunikere på og ikke tilpasse sig alle andre gruppers ønsker. Men måske kunne man ønske sig en mere rummelig måde at være sammen på i det offentlige rum, så kommunikationen blev mere problemløs.

Udtalte forventninger

Et andet område, hvor Alma Bekturganova Andersen har svært ved at finde takten, er måden at tage ansvar på.

- Danskerne er vant til selv at undersøge, hvad der forventes af dem i forskellige sammenhænge – og de belærer ikke andre om, hvad de skal gøre. Dertil kommer, at danskerne forventer, at sådan gør alle andre også.

Det er i udgangspunktet fint, men når man kommer fra en anden kultur, hvor det ikke er normen, ja, så får man som bindestregsdansker problemer. Det kan fx være i sportsklubberne, hvor man ikke ved, at det forventes, at man på skift vasker sportstrøjerne.

Når man så – uforvarende – ikke lever op til forventningerne, ja, så bliver mange danskere sure.

Men heller ikke det opdager vi, fordi det udtrykkes så svagt og utydeligt.

Ja, måske bliver deres surhed endda udtrykt med en ironisk bemærkning, som også glider hen over hovedet på os. Mange har måske lige lært det danske sprog og tager derfor ordene helt bogstaveligt. Det er ordene, vi forsøger at forstå og kan slet ikke fange ironien.

Ja, måske skal man være flegmatiker for hurtigt at forstå det danske samfund og glide ind i en problemfri hverdag i omgangstonen med danskerne? lyder det lidt retoriske spørgsmål fra Alma Bekturganova Andersen.

Det positive nej

Det med ikke at forstå danskernes mellemtoner og ironi rammer på mange fronter, påpeger Alma Bekturganova Andersen.

- Der er mange bindestregsdanskere, som kommer til Danmark med gode uddannelser, men langt fra alle kan bruge dem her i landet. De har derfor svært ved at få jobs, som afspejler deres kvalifikationer, og derfor søger de også jobs, som ligger langt fra det fagområde, de er uddannet indenfor. Når de står til rådighed for det danske arbejdsmarked, skal de sende mange ansøgninger ud – og det gør de også.

Jeg har mange gange oplevet, at de efter rådgivning på jobcentre sender ansøgninger ud til fx supermarkeder og forretninger. De har af jobkonsulenten fået at vide, at de skal være fleksible, så ved ansættelsessamtalen fortæller de om deres kompetencer og de mange områder, de er klar til at arbejde inden for. De siger typisk, at de både kan ekspedere og stå ved kassen – ja, at de vil kunne varetage det hele.

Det er sagt for at være positiv og vise fleksibilitet, men set med danske øjne virker det utroværdigt, for ingen kan jo det hele.

Men sådan en forklaring får nydanskeren ikke. I stedet svarer danskerne »Tak for mødet. Du vil høre fra os«. Men de hører aldrig fra dem og forstår ikke, at der er tale om det, man kunne kalde et »positivt nej«.

I stedet tages svaret bogstaveligt – som et ja.

Da samtalen er forløbet positivt og venligt uden nogen kritiske spørgsmål og følelsesmæssige udsving, opfattes danskernes inderste holdning slet ikke. Det er umuligt for os at afkode, hvad danskerne har ment.

Ja, det tager lang tid for os at lære den danske takt og tone – og så også føle os hjemme i den måde at udtrykke sig på. Det er jeg selv endnu ikke parat til.

Men jeg er klar til at være bindestregsdansker ved at være både dansker og en etnisk minoritet, uden samtidig at føle mig splittet, lyder det fra Alma Bekturganova Andersen.

Festlig markering af **100 året** for Emma Gads Takt og Tone-bog

Folkevirke deltager i spændende Emma Gad(e)-fest lørdag 2. juni kl. 11-16 i Niels Hemmingsens Gade

Kvindernes Bygning i Niels Hemmingsens Gade, hvor Folkevirke har hovedsæde, har besluttet at markere 100 året for udgivelsen af Emma Gads bog »Takt og Tone« med et brag af en gadefest.

Emma Gad var en af de drivende kræfter bag tanken om at skaffe penge til at kunne etablere en Kvindernes Bygning, og en gadefest er derfor en fin måde at minde hendes store indsats.

I gaden er der boder.

Kvindeforeninger fra Kvindernes Bygning fortæller om deres aktiviteter og tilbud.

Folkevirke har naturligvis sagt ja tak til at deltage og vil have en bod i gaden. Her vil der dagen igennem være en række aktiviteter samt præsentation af Folkevirkes nye folder og jubilæumsplakaten. Kom og vær med til at fejre Emma Gad!

I løbet af dagen sælges der desuden kaffe/te og croissanter, Emma Gad-kage fra La Glace samt Emma Gad-bolsjer fra Sømods Bolcher. **De erhvervsdrivende i Niels Hemmingsens Gade vil stå klar med særlige Emma Gad-tilbud.**

Program

Kl. 11.00: Gaden åbner med en velkomst ved formand for Kvindernes Bygning Annemarie Balle. Kaffe/te, croissant, Emma Gad-kage mv.

Kvindeforeningernes boder åbner. **Kl. 11.45: Helligåndskirkens klokkenist Ørjan Horn Johansen spiller musik skrevet af kvinder.** **Kl. 12.00: Festtale ved forfatter Pia Fris Laneth.**

Pia Fris Laneth er prisbelønnet forfatter, journalist og fortæller. Hun blev landskendt for bestselleren »Lillys Danmarkshistorie«. Hendes bog »1915 – da kvinder og

tyende blev borgere« fik Weekendavisens litteraturpris.

Kl. 12.20: Præsentation af ny debatbog – »TAKT og TONE til TIDEN« fra forlaget Frydenlund. Debatbogen præsenteres af de to redaktører tidligere kulturminister Jytte Hilden og forfatter Pia Fris Laneth.

Kl. 12.30: Musik – Band Mizgin. Musikeren Mizgins musik har rød-

der i den kurdiske folkemusik og er desuden præget af nysgerrighed og åbenhed over for andre kulturers musiktraditioner. Hun er selv komponist, sanger og saxspiller og ledsages af Anders Honoré på sax og Mirweis Fedai Ahmed på tabla.

Kl. 13.00: Erhvervskvinde Inge Correll.

Inge Correll er kendt som takt og tone-ekspert. Hun har i en årrække drevet Havreholm Slot. Har modtaget prisen »The Leading Women Entrepreneurs of the World« og været kåret som »Årets Danske Erhvervskvinde«. Inge Correll har skrevet to bøger om takt og tone.

Kl. 13.15: Journalist Simi Jan.

Simi Jan er udenrigskorrespondent for TV2 Nyhederne og dækker hovedsageligt Mellemøsten. Hun har i en årrække boet i Pakistan og Afghanistan og modtaget flere priser for sit arbejde, bl.a. Danners ærespris, Mathildeprisen,

Årets TV-talent og Berlingske Fonds Journalistpris. I 2015 blev hun hædret som »Lysørød Elefant nummer 100« i forbindelse med 100-året for kvinders stemmeret. Er forfatter til den anmelderroste bog »Til te hos Taleban«.

Kl. 14.00: Livgarden spiller.

Fra Den Kongelige Livgardes Musikkorps, der til daglig tæller 36 musikere, kommer Christian IX Ensemblet. Besætningen med ni musikere var meget almindeligt for 100 år siden, hvor der var masser af disse små musikkorps. Ensemblet spiller musik fra Livgardens velkendte repertoire og særligt musik, der markerer dagen med både takt og tone – bl.a. musik skrevet af kvinder.

Kl. 14.30: Centerleder Trine Baumbach.

Trine Baumbach er lektor i strafferet på Københavns Universitet. Hun er fagansvarlig for strafferetlige, menneskeretlige og medieret-

lige fag, ligesom hun er medlem af Radio- og TV-nævnet.

Trine Baumbach vil tale om takt og tone i det offentlige rum.

Kl. 14.45: Astrofysiker Anja C. Andersen.

Anja C. Andersen er astrofysiker ved Niels Bohr Institutet i København. Hun er tilknyttet Københavns Universitet, Dark Cosmology Centre, og er en meget aktiv formidler af astronomisk forskning. Har udgivet flere videnskabelige bøger og modtaget flere priser – bl.a. Rosenkjerprisen, Dansk Magisterforenings forskningspris, Mathildeprisen samt H.C. Ørsted Medaljen i sølv.

Kl. 15.45: Helligåndskirkens klokkenist Ørjan Horn Johansen spiller musik skrevet af kvinder.

Kl. 16.00: Emma Gad(e)-festen slutter og kvindeforeningernes boder lukker.

Tegning af Kvindernes Bygning, som den så ud ved indvielsen i 1936, hvor Hotel Cecil lå på de øverste etager.

Inspiration for frivillige

Med Folkevirkes landsmøde 2018 blev en gammel tradition taget op igen, nemlig at lade landsmødet løbe over to dage.

Det viste sig af være en rigtig god idé.

Den første dag blev afsat en mere visionær debat, hvor Folkevirkes formand bl.a. fortalte om planerne for Folkevirkes 75 års jubilæum i 2019 samt en ny jubilæumsplakat, som er på vej.

Annemarie Balle fortalte bl.a. om planerne for selve jubilæumsdagen, som skal holdes på Vartov den 2. marts 2019, og det jubilæumsskrift, som er under udarbejdelse. De forskellige forslag blev drøftet, og en række nye idéer kom på bordet, så det var en givende eftermiddag.

Dagen blev rundet af med en hyggelig middag og derefter en tur i Det Kgl. Teater, hvor deltagerne – sammen med dronning Margrethe – så balletten »Spar Dame«. En flot ballet, som begejstrede alle i det fyldte teater.

Frivillige

Næste formiddag kom Frederiksbergs frivillighedskoordinator Bibi Agger med et debatoplæg om frivillighed.

Bibi Agger er kandidat i psykologi og socialvidenskab. Desuden har hun taget en fleksibel diplomuddannelse i ledelse og organisationsudvikling fra UCC.

Hun arbejder i Frederiksberg kommune, hvor hun er med til at udbrede det at arbejde frivilligt til

byens borgere, foreninger og institutioner.

Hun fortalte levende om, hvordan hun arbejdede med at matche frivillige og de opgaver, som ligger mange steder og venter. Hun kom med en række gode forslag til, hvordan man kan få fat i nye frivillige – og ikke mindst om, hvordan man kan fastholde de nye i sin forening.

Frederiksbergs frivillighedskoordinator Bibi Agger: - For frivillige skal det være sjovt at være sammen med andre, og der skal være en sag, de kan arbejde for.

Bibi Agger lagde vægt på, at for frivillige skal det være sjovt at være sammen med andre, og at der skal være en sag, de kan arbejde for.

Hun pegede desuden på, at man realistisk set bør satse på frivillige 50+, da de yngre ofte vil have travlt med at opbygge en karriere og har travlt med børn og familie. Bibi Agger nævnte desuden,

at man som forening skulle være åben for mange forskellige måder at få kontakt med frivillige på – det kan både være det personlige møde og mødet i cyberspace, hvor en frivillig kan sidde et helt andet sted i Danmark og udføre en opgave.

Bibi Agger pointerede, at det er vigtigt, at man som forening er meget præcis i sine ønsker over for en ny frivillig, så forventningerne er afstemt fra starten.

Og, tilføjede hun, man kan sagtens stille krav til en frivillig. Man kan lave en frivilligaftale, så begge parter ved, hvad der forventes.

Når man taler med nye frivillige, er det desuden vigtigt, at man klart fortæller hvilke opgaver, der skal løses, hvilke kompetencer man efterspørger, og om der er praktiske forhold, der skal være på plads – fx om den frivillige skal have et kørekort eller skal kunne tale dansk.

Som forening skal man være klar til at give den frivillige medejerskab på arbejdet og fokusere på de ønskede resultater, ligesom man naturligvis skal huske at anerkende engagementet hos den frivillige.

Bibi Agger betonedede flere gange, at man skal huske på, at en frivillig er en ambassadør for ens forening – og at man ad den vej kan sikre sig omtale i bredere kredse.

Et debatoplæg, som bestemt gav stof til eftertanke hos deltagerne på landsmødet.

Opbakning til Folkevirkes mange projekter

På Folkevirkes landsmøde 18. april kom formand Annemarie Balle i sin mundtlige beretning ind på nogle af de mange aktiviteter og planer, som Folkevirke har for 2018 – og jubilæumsåret 2019. Alle aktiviteter, som tager afsæt i Folkevirkes tre hovedområder – den sociale, kulturelle og politiske folkeoplysning, som også Folkevirkes kredse landet over gør det.

Annemarie Balle kom ind på de internationale samarbejder, som Folkevirke har deltaget aktivt i siden 1999 og sagde bl.a., at Folkevirke har haft stort udbytte af samarbejdet med internationale folkeoplysere.

- Folkevirke har fundet inspiration til nye mødeformer i Danmark og også fået idéer til indhold i nye møder. Derfor håber jeg, at det igen vil lykkes at få gang i nye, internationale projekter. I første omgang er der bedst muligheder for projekter, hvor Folkevirke selv er koordinator, men der er også muligheder for at være partner i større projekter.

Nydanskere

Annemarie Balle nævnte også samarbejdet med nydanskere og foreningen Interkulturelt Kvinde Råd. - I 2017 og 2018 er Folkevirke fortsat i gang med projektet »Mangfoldighedens Danmark« – en guide

for nydanskere. I guiden fokuseres på det, som populært sagt står mellem linjerne. Ikke lovgivningen, men bl.a. de forventninger, som danskerne har i hverdagen – omgangsformer, hverdagen på en arbejdsplads, samvær i foreninger og skolehjem samarbejder.

Ud over informationer om de forhold, en række links, hvor man kan læse mere, rummer guiden en række forundringsspørgsmål.

Noget, som nydanskere undrer sig over, når de kommer til Danmark. I efteråret 2017 og her op gennem 2018 har Folkevirke taget hul på et nyt projekt, som også involverer nydanskere – Kvinder 40+, hvor Folkevirkebrugere går i dialog med nydanskere, som har svært ved at finde fodfæste på det danske arbejdsmarked, og som derfor let ender i et parallelsamfund uden den brede berøring med etniske danskere.

Persondataforordningen

Af mere foreningsmæssige emner kom Annemarie Balle ind på forarbejdet med at gøre foreningens administration og hjemmeside klar til at leve op til kravene i den nye persondataforordning. En forordning, som stiller skærpede krav til håndtering af personfølsomme dataoplysninger. Forordningen træder i kraft den 25. maj.

Medlemstal

Også Folkevirkes dalende medlemstal på landsplan blev kommenteret og drøftet. Annemarie Balle pegede bl.a. på, at det er ærgerligt, for det kan betyde, at sammenholdet og oplevelsen af at være med i et større fællesskab smuldrer. At ens referenceramme kun bliver det strengt lokale, og man dermed går glip af de muligheder, der er for at møde mennesker på tværs af alle skel, sådan som det står i Folkevirkes formålsparagraf. Det er netop en af styrkerne ved Folkevirke, at man mødes på tværs af de givne kasser og dermed får helt nye – og overraskende – oplevelser.

Til sidst i den mundtlige beretning kom Annemarie Balle ind på planerne for Folkevirkes 75 års jubilæum næste år samt Folkevirkes økonomi.

Efter en kort debat under ledelse af landsmødets dirigent Karen Hallberg blev både den skriftlige og mundtlige beretning enstemmigt godkendt.

Valg til Folkevirke

I forbindelse med Folkevirkes landsmøde blev der holdt valg til Folkevirkes forretningsudvalg.

Som ordinære medlemmer blev Mona Jensen, Vesthimmerland, og Susanne Tarp, København, genvalgt. Nyvalgt blev Lene Lund fra Herning. Som suppleanter blev Tove Kristensen, Vesthimmerland, valgt til første suppleant, mens Ulla-Brita Gregersen, København, blev valgt til anden suppleant.

Folkevirke får nyt æresmedlem

På Folkevirkes landsmøde fortalte formand Annemarie Balle, at Folkevirke havde fået et nyt æresmedlem.

Karen Pihlkjær fra Folkevirke Vesthimmerland.

Udnævnelsen af Karen Pihlkjær til æresmedlem var sket på kredsens generalforsamling i februar. Her valgte Karen Pihlkjær at træde tilbage som formand efter mange år på posten, så det var en fin anledning at udnævne hende til æresmedlem.

Annemarie Balle fortalte om baggrunden for udnævnelsen og refererede lidt af sin tale til Karen Pihlkjær.

Annemarie Balle nævnte flere gange, at Karen Pihlkjær gennem mange år har sat sit tydelige præg på Folkevirke Vesthimmerland.

- Hun har været med til at lægge gode sæsonprogrammer og skrevet rigtig mange ansøgninger for

at få økonomien til at hænge sammen. Altid håndskrevne ansøgninger, som tit har været fulgt af et lille digt og også gerne udsmykket med udklip og små, håndtegnede guirlander.

Folkevirke har fået et nyt æresmedlem - Karen Pihlkjær fra Folkevirke Vesthimmerland. Hun har gennem mange år været en ildsjæl i Folkevirke på både landsplan og i Vesthimmerland.

Som mangeårigt medlem af Folkevirkes forretningsudvalg er hun også altid mødt op velforberedt og

med mange, gode idéer.

Mange gange har hun sendt sine idéer på forhånd, så andre i forretningsudvalget har kunnet overveje dem grundigt - og så har hun og jeg også haft mange timers telefonsamtaler om mangt og meget.

Folkevirke har fyldt meget i Karens liv. Hun har været en ildsjæl og brændt for at fastholde et højt niveau i Folkevirkes arrangementer. Som den islandske forfatter Jón Kalman Stefansson skriver i sin trilogi:

»Der findes bøger som underholder dig, men som ikke rykker det mindste ved de afgørende spørgsmål. Og så er der de andre, som får dig til at tvivle, de giver dig håb, udvider verden og gør dig forhåbentlig bekendt med den svimlende afgrund.«

Ja, man skal bevæge sig og blive bevæget.

BLIV FOLKEVIRKER!

Tankevækkende foredrag, levende debatter og udviklende samvær

Alle aktiviteter foregår på tværs af skel - aldersmæssige, kulturelle, geografiske, etniske og religiøse

400,-
1 års medlemskab

INTERESSERET?
Send en mail til
folkevirke@folkevirke.dk

Ses vi?

Læs mere på vores hjemmeside www.folkevirke.dk

- › Foredrag, studiekredse, temamøder
- › Indblik i/forståelse af/perspektiv på aktuelle samfundsdebatter og demokratiske processer
- › Tidsskriftet »Folkevirke« tre gange årligt
- › Socialt samvær og inspirerende netværk på tværs af Danmark og udlandet
- › Udflugter, teaterforestillinger m.m.

FOLKEVIRKE
Social, kulturel og politisk oplysning

Kvindestemmer 2018:

Overraskelser og eftertanke

Af Annemarie Balle

En af forårets store arrangementer – Kvindestemmer 2018 – levede helt op til de høje forventninger, som de mange deltagere havde, da de kom til spillestedet Hotel Cecil (det tidligere Jazzhouse).

Det var 13. gang, at Kvindestemmer blev gennemført med præsentation af kvindelige kunstnere inden for både musik, sang, litteratur og billedkunst. Arrangørerne havde lagt vægt på at præsentere en bred palette inden for de kunstneriske udtryk – både aldersmæssigt og etnisk. De enkelte kunstnere blev præsenteret af kunsthistoriker Lisbet Tolstrup, som i løbet af eftermiddagen indgik i en givende dialog med kunstnerne.

Et gennemgående træk for arrangementet er, at deltagerne hvert år bliver præsenteret for kunstnere, de ikke tidligere har set i Kvindestemmer.

De enkelte kunstnere blev præsenteret af kunsthistoriker Lisbet Tolstrup, som i løbet af eftermiddagen indgik i en givende dialog med kunstnerne.

I år var undtagelsen komponist og rytmisk fløjtenist Chris Poole, som optrådte for anden gang.

Chris Poole har udviklet sin egen stil, hvor hun udnytter fløjten både traditionelle og utraditionelle lyde i et miks af jazz, minimalisme, folk og ny kompositionsmusik. Mange stykker er inspireret af kvinder gennem historien.

Udover solofløjtekoncerter har Chris Poole spillet i mange kvindebands gennem tiden, bl.a. Lilith og 14 Red Ladies. I Kvindestemmer spillede hun et udvalg af sine stykker for solofløjte, hvoraf nogle var fra teaterforestillinger, som hun har skrevet musik til. Det gjaldt bl.a. for åbningsmusikken – »Vision gennem ild«, som er skrevet til teaterforestillingen Jeanne d'Arc – et meget spændende stykke musik.

Chris Poole spillede også nogle flere gribende stykker musik – »A woman unfolding« og »Dancing in Dusk«.

Kvindeuniverset blev også udforsket af forfatteren Dorrit Willumsen, som med en intens oplæsning foretog punktnedslag i sin bog »Nær og fjern«.

Som i mange af Dorrit Willumsens andre værker er det også i denne bog nutidsmenneskets længsel efter lykke og kærlighed, der er omdrejningspunktet. Dorrit Willumsen fortalte om hovedpersonen Livs barske skæbne og konflikter i intimsfæren.

Dagens billedkunstner var Tine Hecht-Pedersen, som har været aktiv billedkunstner i mere end 30 år.

Hun viste eksempler på og fortalte om nogle af sine mange installationer og værker i det offentlige rum. Tine Hecht-Pedersen havde fokus på opbygning af sanserum, hvor hun medrivende fortalte om især børns umiddelbarhed, når de oplever kunst i det offentlige rum. Om deres begejstring ved sansningerne.

Netop sansninger og umiddelbarheden over for nye oplevelser stod centralt i forfatter og prisbelønnet dokumentarfilminstruktør Sonja Vesterholts fortællinger. Hun er en charmerende og indsigtfuld fortæller, som med humor og sans for detaljer synliggjorde kulturmødet mellem Danmark og Sovjetunionen.

Hun fortalte levende om sin vej til Danmark, efter hun havde mødt sin mand Ole på universitetet i Sovjet. Et møde, som hun også har fortalt om i sin seneste bog »Kærlighedslandet«.

Der var også tid til at høre om hendes liv i Sovjet, og de mange begrænsninger familien havde haft. De havde levet med dem og mødt udfordringerne med en stor portion humor. En humor, som hun har brugt livet igennem, og som hun på smittende måde delte med salen i Hotel Cecil. Sidst overraskede hun med nogle sange

Fagottisten Aida Nadeem gav bl.a. udtryk for sine dybt-følte ønsker om frihed og fred i dagens brændpunkter – specielt Syrien og sang en af sine nyeste kompositioner, hvor netop ønsket om fred stod centralt.

Forfatteren Christina Hesselholdts fokus var denne eftermiddag at fortælle om gadefotografen Vivian, som hun i sin bog har givet en intens stemme.

– de klassiske partisange og en sang fra den første udenlandske film, som blev vist i Sovjet. En spansk film om Lolita Torres, hvor Sonja Vesterholts mor hurtigt lærte sig alle de iørefaldende, spanske sange og siden sang dem utallige gange i barndomshjemmet.

En meget inderlig musikalsk fortælling om et liv med flugt og frygt stod fagottisten Aida Nadeem for. Hun er uddannet som klassisk fagottist, men efter sin flugt fra Irak og mange år i Danmark har hun etableret sin egen genre, arab-tronica. Det er en elektronisk, vestlig musik med en umiskendelig arabisk tone. Hun fortalte meget personligt om sin flugt og sine dybe oplevelser med musikken og de ønsker, hun har med netop nyfortolkninger af iransk musik.

Det blev en gribende optræden, hvor Aida Nadeem gav udtryk for sine dybt-følte ønsker om frihed

og fred i dagens brændpunkter – specielt Syrien. Derefter sang hun en af sine nyeste kompositioner, hvor ønsket om fred står centralt.

Den indholdsrige eftermiddag sluttede af med forfatteren Christina Hesselholdt. Hun er et af hovednavnene inden for dansk 90'er-minimalisme, hvor hendes sparsomt formulerede prosatekster ofte danner flere lag i teksten. Hun har været med til at udvikle og cementere punktromanen som genre, sådan som hun gav eksempler på i løbet af eftermiddagen. Hendes fokus var at fortælle om gadefotografen Vivian, som hun i sin bog har givet en intens stemme.

Det kan allerede nu afsløres, at næste års Kvindestemmer

2019 holdes 9. marts på spillestedet Hotel Cecil.

På gensyn til nye oplevelser!

For at kunne gennemføre det store arrangement var der givet støtte fra flere sider, så der skal lyde en stor tak til:

*Statens Kunstfond
Den Bøhmske Fond
Kvindernes Bygning
Folkevirke
Kvindelige Kunstneres Samfund*

**Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage**

Ved redaktionens slutning
forelå der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger kan fås
ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11
(bedst tirsdage mellem kl. 9 og 16)
eller folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes møder former sig som
åbne debatter om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.
**Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!**

Der betales kontingent for hele
sæsonen ved kursusstart
(efterår og forår) i alt kr. 600.

Litteraturkredsen har eksisteret i flere
år, og der kommer hele tiden nye
medlemmer. Men der er plads til flere,
som har lyst til at engagere sig i en
levende og vedkommende debat.

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 46 36 56 32

**FOLKEVIRKE
KØBENHAVN**

Kontakt:

Formand Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 21 27 62 19

**KØBENHAVNS VESTEGN
Vestegnens Litteraturkreds**

Møderne holdes den sidste tirsdag i
hver måned.
Med mindre andet er nævnt,
så holdes alle møder i Glostrup
Fritidscenter, mødelokale 3.

Alle litteratureftermiddage er i
Glostrup Fritidscenter, mødelokale 3,
fra kl. 14.00-17.00.

Tilmelding og kontakt:

Formand Ellen Kristiansen,
Vegavænget 11, 2620 Albertslund
Tlf. 43 64 62 07
Næstformand Ingelise Olsen
Suppleant/revisor Anne Birthe Kyed

LYNGBY

Kontakt:

Formand Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 21 27 62 19
Kasserer Annette Albrecht
Tlf. 45 87 43 67
Lene Hjeds
Tlf. 45 81 61 31
Eva Ladekarl
Tlf. 45 87 73 77

REGION NORDJYLLAND

**FOLKEVIRKE
VESTHIMMERLAND**

Alle arrangementer foregår på
Farsø Hotel kl. 14.00-16.15, hvis ikke
andet er nævnt.
Entré og kaffe med kage – 90 kr.

10. september

Kl. 19.30 på
Kimbrer Kroen, Aars
Salmedigter, forfatter Iben Krogsdal
og sognepræst Morten Skovsted,
Hjortshøj.

Emne: »Må livet gøre ondt?«
Det er et dialogforedrag, hvor
ægteparret repræsenterer hver deres
livsanskuelse.

1. oktober

Folkeskolelærer, dybdeterapeut og
forfatter Anna Lund, Langaa.
Emne: »Ind i lyset – et foredrag om
nærdød«.

Anna Lund har læst flere hundrede
beretninger om nærdødsoplevelser,
som hun vil dele med os. Der er ingen
grund til at frygte døden, tværtimod!

5. november

Sognepræst ved Aars Kirke
Arndt Jessen Hansen.

Emne: »Om Hannah Arendts bog
'Ondskabens banalitet' – hendes liv og
tænkning«.

En bevægende og dramatisk beret-
ning om den verdensberømte jødiske
filosofs opvækst og virke.

3. december

Museumsdirektør Gitte Ørskou,
Kunsten Museum of Modern Art
Aalborg.

Emne: »Hvad er god kunst?«
Hvorfor er kunsten vigtig? Og
hvordan arbejder Kunsten med at
engagere sine gæster i disse spørgs-
mål?

Kontakt:

Formand: Tove Kristensen,
Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars
Tlf. 20 87 64 12
Tove.kristensen2@skolekom.dk
Næstformand: Else Thirup, Aars
Tlf. 23 25 28 17
Sekretær: Lone Nørgaard,
Svoldrupvej 122, Vognsild,
9600 Aars
Tlf. 98 65 82 57
pelonor122@gmail.com
Bestyrelsesmedlemmer:
Margrethe Dam Hansen, Farsø
Tlf. 41 59 33 34
Ellen Kahr Thomsen, Blære
Tlf. 98 66 62 05
Suppleanter:
Mona Jensen, kasserer,
Aalborgvej 4, Hornum, 9600 Aars
Tlf. 22 40 29 58
Mon22402958@gmail.com
Iris Brink Hansen, Risgårde
Tlf. 98 63 60 42

**Vesthimmerlands
Litteraturkreds**

Sted: Akademi ved Dronning
Ingrid Hallerne, Farsø.
Alle møder starter kl. 14.00,
med mindre andet oplyses.
Alle er velkomne!

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke
Tlf. 56 49 21 65

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Kontakt:

Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K. eller
Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 45 85 65 92
folkevirke@folkevirke.dk

**Folkevirkes Litteraturkreds
i København**

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.
Tlf. 33 32 83 11

**Debatmøderne foregår på torsdage
kl. 12.00-14.30.**

Følgende datoer og bøger er aftalt
af studiekredsen.

Kontakt:

Jette Høyer, studiekredsleder
Tlf. 25 39 97 96
Inger Olsen
Tlf. 98 63 34 34

REGION MIDTJYLLAND**HERNING**

Møder holdes i Kirkehuset ved Herning Kirke, Østre Kirkevej 1, Herning. De holdes hver anden mandag kl. 14.00-16.00. Der er adgang en halv time før. I løbet af mødet holdes der en kaffepause på ca. et kvarter, så man kan nyde sin medbragte kaffe. Der er også mulighed for at købe kaffe.

14. maj**Udflugt.**

Folkevirkes sommerudflugt går i år til Ribe Domkirke og Vadehavscentret, Vester Vedsted, Ribe.

Vi mødes på parkeringspladsen ved Holmparken, Viborgvej, busafgang kl. 9.00 og kører til Ribe Domkirke. Her mødes vi med vores 2 guider, som fra kl. 11.00 skal vise os rundt i domkirken i en time. Ribe Domkirke er Danmarks eneste femskibede kirke. Dens opførelse påbegyndtes ca. 1150 og var færdig 100 år senere i ca. 1250. Domkirken er hovedkirke i Ribe Stift, som strækker sig fra Tønder og næsten til Holstebro.

Efter rundvisning i domkirken kører vi til Vester Vedsted Vingård, hvor vi får en 2-retters middag. Herefter går turen til Vadehavscentret, hvor en naturvejleder viser os rundt i udstillingen og giver en god introduktion til Vadehavet, trækfuglene og tidevandet – en rundvisning på 45 minutter. Vadehavscentret ligger lige ved Vadehavet, som blev udnævnt til nationalpark i 2010 og har status som verdensarv.

Medlemskontingent for hele sæsonen er kr. 200,00. Hvert møde koster kr. 40,00 for medlemmer og kr. 61,00 for ikke-medlemmer. De samme satser gælder for pensionister.

Bestyrelse:

Mona Haven Jensen,
Dalgas Alle 2e, 4, 7400 Herning
Tlf. 97 12 17 45
Tove Katstrup,
Karen Blixens Vej 1p, 7430 Ikast
Tlf. 40 70 90 51
Henny Jeppesen
Tlf. 30 29 46 75
Jutta Jørgensen,
Fællestoften 4, 7400 Herning
Tlf. 97 26 80 18
Lene Lund Hansen,
Emil Resensvej 47, 7400 Herning
Tlf. 97 12 98 82/29 92 58 50
LENE47LUND@gmail.com

HOLSTEBRO**Kontakt:**

Karen Margrethe Madsen
Tlf. 97 41 40 92

REGION SYDDANMARK**ODENSE****Litteratur- og samtalekreds****Kontakt:**

Ida Hansen
Tlf. 66 11 23 71

REGION SJÆLLAND**ROSKILDE**

Møderne holdes tirsdage kl. 14.00 i Roskilde Biblioteks foredragssal. Kaffe/te og kage i pausen er inkluderet i årskontingentet.

Gæster er velkomne. Gæstebetaling 50 kr. – dog 100 kr., når foredragsholderen kommer udefra.

Vi mødes hver gang kl. 14.00-16.30. Kaffe/te og kage i pausen er inkluderet i årskontingentet. Gæster er velkomne. Gæstebetaling 75 kr. – dog 100 kr., når foredragsholderen kommer udefra.

Årskontingent er 650 kr. til Nordea. Reg. nr. 2280
Konto nr.: 6888-996-409
(dog 500 kr. for medlemmer af Folkevirke i København).

Bestyrelse:

Annette Molin, formand
Tlf. 22 41 85 98
annette.moling@gmail.com
Britta Poulsen, næstformand
Tlf. 23 46 45 95
britta.poulsen@privat.dk

Bente Ørum, kasserer
Tlf. 46 32 16 11
kajv@roskilde.dk
Birthe Schultz, sekretær
Tlf. 40 61 50 23
brth.schultz@gmail.com
Kirsten Rudfeld, bestyrelsesmedlem
Tlf. 29 61 28 81
rudfeld@webspeed.dk
Bente Laursen, suppleant
Tlf. 21 22 36 42
bente_l@youmail.dk
Hanne Molin, suppleant
Tlf. 40 63 31 28
juulmolin@gmail.com

ØLSTED**Litteraturstudiekreds**

Vi mødes hver 6. uge og planlægger fra gang til gang.

Kontakt:

Lis Timmermann,
Hermelinvej 9, 3310 Ølsted

UDLAND**GRØNLAND****Folkevirke i Nuuk****Kontakt:**

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

Folkevirkes Bedsteforældre-børnebørn lejr:

Efterårsferie fyldt med herlige oplevelser

Sæt allerede nu kryds i kalenderen for **uge 42!**

I år holder Folkevirke sin Bedsteforældre-børnebørn lejr på en koloni på **Strandlyst på Langeland** i uge 42 – nærmere bestemt fra **15.-19. oktober.**

Alle ankommer mandag om eftermiddagen og forlader kolonien igen senest kl. 12 om fredagen.

Ugen kommer til at byde på **masser af oplevelser, spændende aktiviteter** samt **en udflugt.**

Alle er fælles om at tilberede nogle lækre retter, som arrangørerne har sikkerhed for, at alle kan lide.

Hver familie har sit eget soverum. Enhedspris, som dækker overnatning og fortæring hele ugen, er **1.200,- kr.**

Tilmelding skal ske **senest 20. august 2018** til:

Lejrleder Karen Hallberg

Mail: Hallberg.karen@outlook.dk

Depositum på **145,- kr.** pr. person betales ved tilmelding.

Beløbet indsættes i Sydbank reg.nr. 7031 kontonr. 1099538 mærket BB-lejr.

